GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 10. *Duminecă 13 (25) Ianuariu* **1885.**

Românii, Tronulŭ și opiniunea publică.

IX.

In mesagiulŭ din Decemvre 1868 Tronulŭ a pronunțatŭ marele cuvinte că *„statulŭ va asigurá fie-căruĭ cetățénŭ libertatea și desvoltarea limbei sale materne în modŭ egalŭ“* și pe acésta convingere își basá speranța, că naționalitățile nemaghiare cu timpulŭ se vorŭ liniști pe deplinŭ.

Monarchulŭ nostru, care a fostŭ suferitŭ o cercare atâtŭ de grea în ultimulŭ rĕsboiu, dorea sĕ védă cu-o ḍi mai înainte popórele sale împăcate și mulțumite și de aceea punea o mare greutate pe liniștirea lorŭ, după cum ne asigurá și comisarulŭ regescŭ numitŭ pentru Transilvania. Suveranulŭ fù întăritŭ în speranța sa prin asigurările, ce i le-au datŭ consiliarii sĕi de atuncĭ, că vorŭ stăruí pentru ca ea sĕ se realiseze, oferindŭ fiecăruĭ cetățénŭ scutulŭ necesarŭ pentru garantarea libertății și a desvoltărei limbei sale materne. Despre temerile și îngrijirile naționalitățilorŭ și despre profunda nemulțumire a poporului românŭ din Transilvania, a căruia voce a fostŭ sugrumată cu forța, sfetnicii ungurĭ fără îndoiélă n'au descoperitŭ nimicŭ Tronului.

Pressa guvernamentală din întru și cea subvenționată din afară rĕsuná de laudele proprie despre „grația și marinimositatea,“ ce a dovedit'o națiunea maghiară față cu celelalte popóre prin concesiunile depuse în legea de naționalitate, ér corifeii partidei dela putere în frunte cu miniștrii țineau isonulŭ în discursurile și scrisorile lorŭ destinate pentru publicitate.

Ministrulŭ-președinte de atuncĭ, comitele Iuliu Andrassy, se presentà în Ianuariu 1869 înaintea alegĕtorilorŭ sĕi din Satoralja-Ujhely spre a le dá sémă despre faptele sevêrșite în sesiunea trecută a dietei. Combătêndŭ oposițiunea Andrassy declarà în acelŭ discursŭ cu emfasă, că în unele privințe nu s'a restabilitŭ anulŭ 1848; „nu s'a „restabilitŭ pentru că în Transilvania nu mai po„runcesce Iancu, ci legea constituțiunală, care face „a se esecutá uniunea în modŭ definitivŭ; Croații „nu mai sunt în tabera dușmană, ci sunt frațĭ „cu Maghiarii și mulțumițĭ; 1848 nu e restabi„litŭ, pentru că cestiunea naționalitățilorŭ pe care „începuseră atuncĭ a-o trană cu măciucĭ și cu „cóse, este resolvată prin lege pe basa ecuității „și a frățietății.“

Rĕposatulŭ Franciscŭ Deak, capulŭ partidei dela putere, căruia connaționalii sĕi îi dĕdură epitetulŭ de „înțeleptŭ,“ asigurá într'o scrisóre, ce a publicat'o o revistă din Peșta, că doreșce cea mai bună înțelegere cu Românii transilvănenĭ și că „ceea ce mai este de făcutŭ sĕ se facă pe cale frățéscă, sine ira et studio, în înțelegere comună.“

Ce temeiu slabŭ aveau afirmările de feliulŭ acesta ale corifeilorŭ partidei dela putere putemŭ sĕ judecămŭ, décă vomŭ avé în vedere, că aḍĭ, după șése-spre-ḍece anĭ, nicĭ măcarŭ aceea nu s'a împlinitŭ, ce era în interesulŭ regimului maghiarŭ, nicĭ uniunea nu este încă definitivŭ esecutată, căcĭ Transilvania geme și aḍĭ sub o stare escepțiunală. Nicĭ acum nu porunceșce în acésta țéră „legea constituțiunală,“ cum anunțá fostulŭ ministru-președinte, ci poruncescŭ legĭ și mĕsurĭ escepționale, porunceșce liberulŭ arbitriu alŭ guvernului, mai alesŭ în ceea ce privesce pe Românĭ și interesele lorŭ de desvoltare nuțiunală.

Tóte aceste le-au presêmțitŭ Românii din Transilvania. Departe de a fi convinșĭ, cum credea monarchulŭ, că statulŭ va oferi desvoltărei limbei lorŭ materne scutulŭ necesarŭ, ei au prevĕḍutŭ, că pe calea, pe care au apucatŭ, guvernulŭ și partida lui vorŭ reveni în tótă puterea cuvêntului la actele de violință, despre care dietele maghiare din anii 1840 au datŭ nisce probe atâtŭ de strălucite.

Apropiându-se nouele alegerĭ pentru dieta ungară manifestațiunile naționale începură din nou. — Românii din Transilvania declarau în adunările de prin municipii, că nu vorŭ luá parte la aceste alegerĭ, cerêndŭ, în sensulŭ proiectului de resoluțiune alŭ deputaților români din dietă, ca cestiunea uniunei sĕ fie resolvată cu concursulŭ unei diete transilvănene, în care poporulŭ românŭ se fie representatŭ cum se cuvine.

La enunciările corifeilorŭ partidelorŭ maghiare, cari se sileau de a îmblânḍi pe Românĭ cu cuvinte frumóse și cu promisiunĭ secĭ, respunse în Februariu 1869 cu multă demnitate distinsulŭ deputatŭ românŭ Dr. Alesandru Mocsonyi, dândŭ espresiune viuă marei nemulțumirĭ ce domnea între Românĭ. Mocsonyi ḍise între altele într'unŭ articulŭ publicatŭ în mai multe foi din monarchiă:

„Dieta din Pesta prin introducerea formei celei mai dure de guvernamĕntŭ pentru Transilvania, adecă dândŭ ministeriului putere discrețiunară și mântuindulŭ de responsabilitatea față cu poporulŭ românŭ, a luminatŭ pe deplinŭ națiunea română despre adevĕrata valóre a fusiunei decretate. Ba mai multŭ, dieta pentru ca sĕ ia poporului românŭ și celŭ din urmă mijlocŭ legalŭ de a-și puté eventualŭ apĕrá în cea mai deapr ópe dietă îndreptățitele sale pretensiunĭ printr'o representanță corĕspunḍĕtóre importanței sale, — până într'atâtŭ și-a datŭ pe față tendințele sale suprematistice, încâtŭ ea, nerespectândŭ nicĭ măcarŭ postulatulŭ acelei teorii de legalitate, pe care însășĭ se razimă, a susținutŭ pentru Transilvania și pe viitorŭ neschimbată legea electorală provisoriă cu base feudale.

„Prin acésta dispozițiune dieta a arătatŭ chiar necapacitatea ei de a scutí interesele poporului românŭ: totŭ prin ea însă dieta cu o cale și-a perdutŭ pe deplinŭ încrederea la poporŭ. Sĕ ne mirămŭ eșadér, décă o neîncredere adêncă a cuprinsŭ astăḍĭ poporulŭ românŭ întregŭ; décă acesta despoiatŭ de tóte mijlócele constituționale genuine și eficace își iea refugiulŭ la manifestațiunĭ naționale, carĭ suntŭ primele începuturĭ ale pasivității legale, ale acestui estremŭ mijlocŭ legalŭ în lupta politică?“

„Acestŭ tristŭ conflictŭ putemŭ sĕ-lŭ deplângemŭ din inimă, putemŭ se fimŭ seriosŭ îngrijațĭ pentru urmările lui când avemŭ în vedere, că passivitatea legală este pururea una din simptómele cele mai periculóse în viața de statŭ: însĕ nicĭ unŭ omŭ cu cugetŭ curatŭ nu va puté acusá pentru acésta națiunea română, căcĭ ea împlineșce o datorință morală, o împlinesce acésta în numele dreptului eternŭ, în interesulŭ libertății.“

Adevĕrŭ a grăitŭ acestŭ matadorŭ alŭ Românilorŭ când a ḍisŭ, că națiunea română nu póte fi acusată pentru opozițiunea ei.

Dér cei dela putere ca sĕ-șĭ legitimeze procederea lorŭ nedréptă și violentă totușĭ ne-au acusatŭ și ne acusă mereu, înaintea Tronului și a opiniunei publice, că amŭ fi dușmanĭ ai statului.

Ce amŭ făcutŭ noi până acum, pentru ca sĕ nimicimŭ aceste nedrepte acusărĭ?

Situațiunea actuală europénă.

Ḍiarulŭ din Viena „Neue freue Presse“ dela 21 Ianuariu n., după ce vorbesce mai întâiu despre Bismarck, care a ḍisŭ că Germania este încungiurată astăḍĭ numai de amicĭ, că unŭ conflictŭ cu Anglia este tare departe, că amiciția cu Austria e tare și că cu Rusia s'a restabiiitŭ amiciția în tómna trecută, ḍice:

Ce bucuriă a produsŭ acéstă scire în tótă Europa, care de unŭ deceniu și jumĕtate trage cu urechia la Berlinŭ, unde se croește nu numai politica imperiului germanŭ, ci și politica generală și se decide pacea și rĕsboiulŭ și unde în acéstea trei lustre s'a aplanatŭ aci o încordare germană-francesă, aci una ruséscă-germană séu una ruséscă-austriacă, Italia și Spania aci fură atrase aci respinse! Cine este mai competentŭ a propaga pacea decâtŭ acela care are puterea autoritatea și ocasiunea de a-o face, de a-o susțíné și de a-o garanta? Putemŭ da creḍĕmêntŭ cuvintelorŭ cancelarului de ferŭ, că relațiunile dintre puterĭ suntŭ cele mai bune. Elŭ vorbesce numai despre relațiunile Germaniei și lasă nediscutatŭ întrebarea despre relațiunile celorlalte puterĭ unele către altele, pe care a le regula se pare a fi afacerea principală și arta măestrului dela Berlinŭ.

Avemŭ în Europa atentate cu dinamită, anarhiștĭ, asediu micŭ, conflicte parlamentare, crise industriale, calamitățĭ agrare, regrese economice, lupte confesionale și naționale, preponderanța influinței bisericescĭ asupra scólelorŭ, și cu tóte acestea trăimŭ în partea cea mai bună a lumei, căcĭ avemŭ pace și prospecte de a se mănțíné pacea. Dér Europa nu e acasă și puterile nu-șĭ facŭ relațiunile lorŭ dependinte de interesele europene, diplomații ei nu se ocupă de felŭ cu cestiunile europene, ci cu alte părțĭ depărtate ale lumei, cu politica colonială. Tótă Europa, afară de Austria, este dusă în călĕtorii în țĕrĭ străine, acolo se întêlnescŭ puterile, acolo își combatŭ influințele lorŭ. Puterile marĭ facŭ acuma politică colonială, cestiunĭ grave și conflicte se potŭ nasce numai în țĕrĭ depărtate, carĭ vorŭ trage în miseriă și Europa cea bĕtrênă. Rusia se apropiă încetulŭ cu încetulŭ de posesiunile Angliei din India. Anglia este ocupată în tóte patru continentele. Ocupațiunea Egiptului o aduce în conflictŭ cu tóte staturile europene. In Africa și în Oceanulŭ sudicŭ dă peste Germania, care se luptă cu ea pentru monopolŭ. Francia este ocupată în Tunesia, Tonching, Madagascar, la Congo și la Marea roșiă. Portugalia s'a pusŭ în mișcare și-șĭ apĕră monopolurile africane.

Spania înșelată în speranțelele ei, ce se basau pe presupunerea că inimiciția dintre Germania și Franța va fi constantă, caută unŭ avantagiu pe mare, și pe cândŭ tóte celelalte state europene sunt ocupate, Germania, ḍi de ḍi surprinde lumea cu planurile sale cele marĭ, cu achisițiunĭ, protectorate, conexiunĭ, misiunĭ de călĕtorĭ, vapóre, tractate comerciale și cu documente. Unŭ deceniu a totŭ lucratŭ Bismarck la proiectele acestea, carĭ acuma se esecută în Africa și în Australia. Fiește-care ḍi descopere nouĕ probe despre espedițiunile diplomatice ale cancelarului germanŭ. Toțĭ în Germania sunt încântațĭ de planurile cele gigantice ale cancelarului.

Numai de nu s'ar turbura pacea europénă prin conflictele ce se potŭ nasce în apele depărtate.

Stau óre lucrurile așa de curatŭ, încâtŭ sĕ nu fie nicĭ o temere? Anglia a observatŭ în discursulŭ lui Bismarck, privitorŭ la politica colonială, o amenințare la adresa ei. Afară de acésta Anglia pretinde tótă țéra Zulușilorŭ și supravegherea asupra pustiei Calahari, pentru ca sĕ nu lase pe Bismarck sĕ s'apropie de Mozambic și Zanzibar. Anglia are pe Portugalia pe partea sa. Prin nrmare e unŭ felŭ de concurență între Anglia și Germania.

Italia astăḍĭ s'a alăturatŭ și ea lîngă Anglia, dar nu va sta lângă ea totŭ mereu, ci va căuta sĕ profite din cérta dintre cele lalte puterĭ ca și în trecutŭ. Germania póte sĕ vină în conflictŭ în Africa cu Anglia din causa politicii coloniale. Dintre tóte popórĕle europene, poporulŭ germanŭ este mai fericitŭ, că are în fruntea politicii sale pe Bismarsk, care astăḍĭ umblă cu marĭ planurĭ pentru poporulŭ germanŭ. Décă îi va succede

sĕ realiseze planurile sale în dimensiunile, în care le-a croitŭ, atuncĭ va face epocă în cultura omenimei. Ḑică cine ce va ḑice despre Bismarck elŭ este şi rĕmâne în meseria sa măestru şi până acuma ş'a jucatŭ rola minunatŭ în interesulŭ Germanilorŭ. Nu este nicĭ o îndoélă, că şi acuma va eşi triumfătorŭ, pentru că interesele tuturorŭ puterilorŭ europene sunt angajate în politica colonială. Dintre tóte póte sĕ câştige Rusia în Asia mai multŭ, ea acuma înaintéză nesupĕrată de nime.

Din dieta Ungariei.

In dieta din Pesta a începutŭ desbaterea asupra bugetului ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei.

Raportulŭ Alex. Orssagh, recomandândŭ bugetulŭ spre primire, arată frumósa desvoltare a institutelorŭ unguresci de cultură şi de crescere. Suma cheltuelelorŭ pusă în proioctulŭ pe 1885 întrece pe cea din 1884 cu 327,438 fl. Dela 4,100,000 fl. cum era bugetulŭ 1876 şi 1867, s'a suitŭ treptatŭ până la 5,900,000, precum s'a preliminatŭ în anulŭ acesta. Numĕrulŭ gimnasielorŭ şi şcólelorŭ reale însă dela 1876 s'a măritŭ numai cu unulŭ, pe când şcólele superióre de fete s'au îmulţitŭ cu şépte.

„Dacă considerămŭ, ḑice raportorulŭ, ce influinţă are sexulŭ femeescŭ asupra familiei şi generaţiunii mai tinere, şi décă considerămŭ, că aceste institute de crescere femeescĭ se află în astfelŭ de locurĭ unde, în urma diferinţii de naţionalitate şi a depărtării de centru suntemŭ avisaţĭ mai multŭ la aceea ca sĕ punemŭ în serviciu influinţa femeilorŭ în favórea scopurilorŭ »ideii de statŭ ungurescŭ,« atuncĭ nu credŭ că greşescŭ, dacă considerŭ dispositiunile guvernului unguresŭ în acéstă privinţă ca o partiă deosebitŭ fericită a politicei nóstre de instrucţiune."

După ce trece în revistă diferitele şcóle, precum şi nouĕle idei şi planurĭ ce are sĕ le mai esecute ministerulŭ cultelorŭ şi instrucţiunii, cere camerei sĕ voteze bugetulŭ cum este, ḑicêndŭ că numai prin cultură se póte apĕrá cu succesŭ libertatea »consituţională« şi »idea de statŭ ungurescŭ« în contra orĭ căruia.

Stefanŭ Lesko e mulţămitŭ de succesele didactice ale instrucţiunii. Guvernulŭ a făcutŭ din scólă o fortăréţă a ungurismului şi acesta 'i unŭ succesŭ pentru vécurĭ, căcĭ nu numai se dă silinţă ca totŭ mai multe persóne sĕ vorbéscă unguresce, ci ca totŭ mai multe sĕ şi simţă unguresce. Nu e mulţămitŭ însă cu partea pedagogică. Se observă în genere o decădinţă morală atâtŭ în massa cea mare câtŭ şi în classele mai bune. Causa e că în şcólă se instruesce, ér nu se cresce. Crescerea fără religiune nu se póte cugetá. In scólele de statŭ se definesce oficialŭ Dumneḑeu: »Despre Dumneḑeu nu se póte vorbi, fiindcă nu se póte percepe!« Nu e acésta nereligiosŭ? Se plânge apoi că mai alesŭ şcólele catolice se simultaniséză. In locŭ sĕ se facă astfelŭ, ar trebui sĕ se sprijinéscă statulŭ. Astfelŭ de casurĭ suntŭ în comitatulŭ Şaroşŭ, ceea ce e nedreptŭ, pentru că clerulŭ de acolo se distinge prin patriotismŭ. In acelŭ ţinutŭ nu numai se maghiariséză, ci se şi remaghiariséză. De aceea elŭ nu se învoiesce cu pasagiulŭ unui discursŭ ce l'a ţinutŭ Jokai în Sĕcuime, şi în care vorbea despre »lupĭ îmbrăcaţĭ în pele de óiă,« adecă despre panslaviştĭ, carĭ seducŭ pe bunulŭ poporŭ slovacŭ din împrejurimea Caşoviei. Jokai a fostŭ rĕu informatŭ. Panslaviştĭ nu suntŭ, dér se găsescŭ Curuţĭ, plinĭ de pietate pentru istoria patriei şi însufleţiţĭ de intenţiunĭ patriotice. Votéză bugetulŭ.

Daniel Iranyi încă recunósce decădinţa morală religiósă. Elŭ speră că năsuinţele culturale şi bisericescĭ vorŭ deşteptá acelaşĭ interesŭ ca şi cesţiunile economice. Raportulŭ ministrului instrucţiunei îlŭ găsesce fórte instructivŭ şi se bucură de acésta. Dér sunt încă multe comune care n'au scóle, sĕ se cheltuiască şi pentru acestea 1 milionŭ şi jumĕtate, cum s'au cheltuitŭ 60 de milióne pentru Bosnia. Serbarea milenară nu s'ar puté face mai frumosŭ, decâtŭ când, pe lângă dobêndirea independenţei, se va puté ḑice: Nu esistă nicĭ o comună în ţéră, care n'ar avé şcóla ei poporală. Oratorulŭ atinge cestiunea că suntŭ mulţĭ copii lipsiţĭ de cele trebuincióse pentru a învĕţá şi de îmbrăcăminte. Spre acestŭ scopŭ prefecţii şi inspectorii şcolarĭ sĕ înfiinţeze reuniunĭ pretutindenea. Trecêndŭ la cestiunile politice-bisericessĭ, ḑice că biserica catolică şi acum e lipsită de autonomiă. Maiestatea Sa a vrutŭ sĕ se resolve acéstă cestiune, dar ministerulŭ a pus'o la dosarŭ, unde zace dela 1870. Incorporarea libertăţii este libertatea religiunii. Oratorulŭ rógă camera sĕ priméscă următórea propunere: „Camera deputaţilorŭ aviséză pe ministrulŭ cultelorŭ şi insrucţiunii, sĕ aducă unŭ proiectŭ de lege pentru libertatea religiunei."

Ministrulŭ instrucţiunii Trefort, rĕspundêndŭ lui Lesko, ḑice că ómenii nu suntŭ aḑĭ mai rĕi şi mai imoralĭ ca în trecutŭ. Starea morală şi socială în Ungaria nu e mai rea ca în altă ţéră a Europei. Dacă şcóla poporală nu cresce, ci numai instruéză, nu e vina ministerului. Se scie că partea cea mai mare a şcólelorŭ poporale nu suntŭ nicĭ comunale nicĭ de statŭ, ci de caracterŭ confesionalŭ, şi dacă preoţii îşĭ împlinescŭ datoria cu privire la instrucţiunea religiósă, se va ameliora şi acéstă stare.

La discursulŭ lui Iranyi, rĕspunde ministrulŭ că nu 2000, ci numai 260 de comune suntŭ fără şcóle. Dar, va căuta ca în fiecare comună sĕ fie o şcólă, fiindŭ acésta necesarŭ din puntulŭ de vedere naţionalŭ, moralŭ şi economicŭ. Ce privescŭ afacerile bisericescĭ şi confesionale, despre care a amintitŭ Iranyi, ministrulŭ nu vrea sĕ le aducă în desbatere acum, deórece acestea suntŭ de natură multŭ mai seriósă.

»Dacă amŭ trăi în America séu în Anglia, aşŭ primi propunerea; dar trăimŭ în Ungaria, de aceea nu o potŭ primi. Ce privesce libertatea consciinţii, putemŭ sĕ ne asĕmĕnămŭ cu orĭ ce altă ţéră; o respectŭ aceea, şi luatŭ lucrulŭ practicŭ, în Ungaria domnesce (?) mai mare libertate a consciinţii şi credinţii decâtŭ în orĭce altă parte. Noi suferimŭ lucrurĭ, pe care în America séu în Anglia societatea nu le-ar suferi. Cestiunea acésta e o cestiune politică şi credŭ — deşi am deplină încredere în puterea de a se susţiné a Ungariei — că libertatea credinţei, ce o reclamă d. deputatŭ, ar fi unŭ elementŭ disolvătorŭ. Eu nu potŭ aproba legĭ, care periclitéză unitatea Ungariei. De aceea propunŭ sĕ respingă camera propunerea din punctŭ de vedere politicŭ.«

Ministrulŭ rĕspunde apoi la o interpelare a lui Franz Komlossy şi ḑice că a lucratŭ unŭ proiectŭ, pentru înfiinţarea de scóle de statŭ în mai multe ţinuturĭ în interesulŭ ideii de statŭ ungurescŭ, a naţionalităţii şi culturii unguresci.

Românii şi Tronulŭ.

Sub acestŭ titlu »Ellenzék« din Cluşiu, dela 22 Ianuariu a. c., se ocupă de şirulŭ de articulĭ: «Românii, Tronulŭ şi opiniunea publică," ce i-a publicatŭ fóia nóstră, începêndŭ cu alŭ doilea numĕrŭ din acestŭ anŭ. »Ellenzék» cércă sĕ caracteriseze cuprinsulŭ primilorŭ articulĭ în câte-va şire amintindŭ, se înţelege, numai acele pasage, de carĭ sĕ se pótă legá şi oprindu-se apoi la pasagiulŭ, unde spre caracterisarea împrejurărilorŭ că partida maghiară dela putere se pórtă faţă cu noi ca suverană absolută, amŭ citatŭ cuvintele poporului nostru, prin carĭ elŭ îşĭ esplică starea actuală a lucrurilorŭ, ḑicêndŭ: »Poporulŭ de rêndŭ prin instinctulŭ sĕu naturalŭ dă espresiune principiului perniciosŭ, ce domnesce aḑĭ în statŭ, prin aceea că ḑice: »De când stăpânesce craiulŭ ungurescŭ, împĕratulŭ nu mai are nicĭ o putere.«

»Ellenzék,« fără sĕ cerceteze sensulŭ acestorŭ vorbe, le folosesce pentru a face următórele expectoraţiunĭ:

»Nu este pĕcătósă atitudinea Românilorŭ, carĭ, gândindu-se la acelŭ timpŭ, când Maiestatea Sa nu era rege maghiarŭ ci numai împĕratŭ, îsĭ ḑicŭ: »Impĕratŭ ne-a trebuitŭ şi ne trebue nouĕ, pentru că elŭ a avutŭ putere şi a lucratŭ în interesulŭ nostru!?"

»Ei, şi totŭ se mai ḑice, că dorinţele Românilorŭ suntŭ rĕu interpretate. După constituţiunea maghiară corpurile legiuitóre facŭ legile; regele nu póte domni în modŭ arbitrarŭ. Corpurile legiuitóre însă aducŭ legĭ, carĭ privescŭ şi pe Maghiarĭ şi pe celelalte popóre într'unŭ chipŭ, şi acéstă procedere şi constituţiune nu e bună, din punctŭ de vedere românescŭ, pentru că Impĕratulŭ nu are putere în Ungaria... Şi totuşĭ sĕ fie rĕu interpretate dorinţele Românilorŭ?!

„Şi din acestŭ articulŭ se vede, că dorinţa într'aclo merge, ca Regele sĕ înceteze a fi Rege maghiarŭ, sĕ fie numaĭ Impĕratŭ, pentru că atuncĭ vorŭ sosi timpurĭ mai bune pentru Românĭ — fără constituţia maghiară!

»Nenorocitŭ poporŭ! Nenorocită cugetare! Este óre patriotică acéstă cugetare? De sigurŭ că nu!«

„Nenorocita fóiă crede, că linguşesce Tronulŭ, décă'i aduce aminte de vremile de mai nainte, când numai Impĕratulŭ şedea pe elŭ, nu'i vine în minte acestui capŭ plinŭ de gărgăunĭ, că Maiestatea Sa a pusŭ jurămêntŭ pe constituţiunea maghiară înaintea ţĕrii şi-a lumei şi a juratŭ, că nu va fi Impĕratŭ, ci Rege statului maghiarŭ.

»Nu e de lipsă ca cineva, sĕ pârască Tronului pe agitatorĭ; nu e de lipsă, ca faţă cu ei sĕ mai seducă cineva opiniunea publică, Europa, etc.... Fie-care pasŭ, fiecare faptă, fiecare cugetare a lorŭ trădéză, că terenulŭ pe care stau ei nu este acelŭ terenŭ, pe care cresce arborele patriotismului! — Constituţiunea maghiară este aşchia, pe care arŭ dori ei a-o sdrobi cu orĭce preţŭ, pentru ca apoi sĕ pótă pescui ca sub guvernulŭ absolutisticŭ, pe când domniau ca administratorĭ cu gulere de tiniehea şi de aurŭ şi cu săbiuţele la o parte, în acestŭ statŭ pe care Némţulŭ şi atuncĭ îlŭ considera (?) de maghiarŭ.

»Décă îi trebue »Gazetei« împĕratŭ ducă-se la Muscalĭ, la Pruşĭ, dar sĕ nu pretindă, ca constituţia ţĕrii sĕ fiă nimicită pentru nişte interese personale."

»Şi totŭ mai ḑice (Gazeta), că este rĕu înţelésă şi rĕu interpretată!« —

La acestŭ articolŭ alŭ fóiei maghiare, care nu se distinge decâtŭ printr'o rea şi fórte tendenţiósă stilisare, rĕspundemŭ deocamdată numai prin următórea întrebare:

Ei bine, décă în loculŭ Impĕratului este aḑĭ Regele care n'are putere absolută, urméză óre de aicĭ ca Regele sĕ nu mai aibă nicĭ o putere şi că Suveranulŭ nostru absolutŭ sĕ fiă d-lŭ Tisza?

SCIRILE ḐILEI.

Adunarea constituantă a institutului nou de creditŭ şi de economii „Timişiana« din Timişóra, s'a ţinutŭ în 10/22 Ianuariu. Au fostŭ presenţĭ 100 de acţionarĭ, representândŭ 500 de acţiunĭ. Comitetulŭ membrilorŭ fondatorĭ a alesŭ direcţiunea în următórele persóne: Em. Ungurianu, T. Belu, M. Barbu, Tr. Gaiţia, G. Achimŭ, Costa Maniu şi Nicolau Coşiariu. Comitetulŭ de supraveghiere: Stef. Adamŭ, V. Poruţiu, A. Suciu, G. Lazarŭ şi Eut. Ciobanŭ. Membrilorŭ fundatorĭ li s'a votatŭ absolutoriu şi cu ulteriόra administraţiune s'a încredinţatŭ direcţiunea, căreia i s'a predatŭ jurnalele şi averea. Decursulŭ întregŭ alŭ şedinţei a doveditŭ o insufleţitóre şi impunĕtóre armoniă şi înţelegere reciprocă.

—0—

La sfinţirea apei în ḑtua de Bobotéză gr. or. în Orăştiă a asistatŭ fórte numerosŭ publicŭ, precum şi armata.

—0—

Serbarea Botezului în Alba-Iulia s'a făcutŭ în următoriulŭ modŭ: La 10 óre a. m. s'au adunatŭ la biserica numită „Mânăstirea din Maierŭ" din locŭ unŭ publicŭ fórte numerosŭ; 3 companii de soldaţĭ cu musica în frunte, dintre care 2 companii — una cu puşcĭ — sub comanda d-lui Căpitanŭ Jacobich din Rgmt. de Inft. Nr. 50, o companiă dela Rgmt. Nr. 64. Finindu-se serviciulŭ în biserică s'a dusŭ totŭ publiculŭ cu soldaţii la sfinţirea apei, unde s'au datŭ 3 şarge fórte esactŭ, presentându-se după fiecare şi armele, ér musica intonândŭ imnulŭ »Dómne ţine şi protege.« La 12 óre s'a finitŭ serviciulŭ. In Alba-Iulia în ăstŭ modŭ strălucitŭ nu s'a serbatŭ nicĭ odată la biserica românéscă Botezulŭ Domnului.

—0—

Ni se scrie din Reghinulŭ săsescŭ, că pe acolo de multŭ nu mai este zăpadă. Vremea e frumósă şi caldă, aprópe secetósă.

—0—

Inteligenţa română din Cluşiu va da la 12 Februariu n. în sala »Redutei urbane" unŭ concertŭ împreunatŭ cu balŭ în favorulŭ fondului pentru înfiinţrrea unei şcóle române de fetiţe în Cluşiu. La începutulŭ pausei celei marĭ 12 junĭ, în costume naţionale, vorŭ esecutá jocurile »Căluşarulŭ« şi »Bătuta.« Preţulŭ întrării: 2 fl. de persónă, 4 fl. de familiă de doi membri, ér pentru ceilalţĭ de fiecare câte 1 fl., unŭ biletŭ de feréstră seria I 2 fl. 50 cr., seria II 1 fl. 50 cr., de galeriă 1 fl. 50 cr. Ofertele mărinimóse precum şi suprasolvirile se vorŭ chita cu mulţămită pe cale ḑiaristică.

—0—

Reuniunea femeilorŭ române din Sibiiu va aranjá în 7 Februariu n. unŭ balŭ în sala hotelului »Impĕratulŭ romanŭ.« Venitulŭ curatŭ este destinatŭ în favorulŭ reuniunei. Preţulŭ de întrare: de persónă 1 fl. 50 cr., membri de familiă câte 1 fl. 50. de persónă, ér dela 3 persóne în susŭ câte 1 fl. de fiecare persónă. Logea mare 8 fl., logea mică 5 fl. Suprasolvirile se vorŭ chita cu mulţămită pe cale ḑiaristică.

—0—

D-nii Fodoreanu şi Sasu ne telegraféză din D. St. Mărtin, că cele cuprinse în corespondenţa datată: Cetatea de Baltă, 14 Ianuariu şi publicată în Nr. 5 alŭ fóiei nóstre, sunt neadevĕrate şi comunicate numai din rĕutate.

Rĕspundemŭ din parte-ne că, precum am publicatŭ telegrama despre alegere, totŭ astfelŭ am publicatŭ şi corespondenţa ce ni s'a trimisŭ de unŭ bărbatŭ totŭ de posiţiă. Care din douĕ ne-a datŭ adevĕrata informaţiune, nu putemŭ sci, deórece noi n'am fostŭ la faţa locului, când s'a făcutŭ alegerea de protopopŭ.

—0—

In 8 Ianuariu de diminéţă, trenulŭ ce venea spre Braşovŭ, a sdrobitŭ unŭ carŭ cu caĭ cu totŭ între Weisskirch şi Hejasfalva. Visitiulŭ fiind bétŭ adormise şi caii apucaseră pe şine. Din norocire visitiulŭ a fostŭ aruncat din carŭ, scăpândŭ cu viaţă, dér rănitŭ.

—0—

Din Teuşŭ ni se scrie: »Docentele Stefanŭ Crişanŭ din locŭ a arangiatŭ unŭ balŭ românescŭ în folosulŭ sĕu. Publicŭ a fostŭ fórte numerosŭ cu deosebire Românĭ, apoi Maghiarĭ şi Evrei, carĭ în decursulŭ pausei şi-au formatŭ 2 grupurĭ deosebite de orĭ-ce societate şi atingere cu Românii, negreşitŭ fiindcă'i iubescŭ. Românii şi-au petrecutŭ fórte solidŭ. Musica a fostŭ din Blaşŭ. Jocurĭ românescĭ fórte puţine s'au jucatŭ, din causă că cârciumarulŭ fiindŭ ungurŭ, elŭ poruncia ce sĕ se cânte. Din gura unuia din 2 funcţionarĭ dela calea ferată, carĭ

au asistatŭ la petrecere dar mai multŭ între Maghiarĭ și Evrei, amŭ audițŭ esprimându-se în ăstŭ modŭ: »Imĭ pare fórte rĕu ca în astfelŭ de societete m'am amestecatŭ, dar o voi suporta.« Tóte românceie au fostŭ îmbrăcate în costumurĭ naționale, de îțĭ era dragŭ sĕ le privescĭ. Inteligința română de prin sate nu a asistatŭ, chiar nicĭ preotulŭ localŭ.«

Tristŭ lucru că n'au luatŭ parte toțĭ Românii și mai alesŭ capii. Câtŭ pentru cei ce »s'au amestecatŭ« în societate, puteu rĕmânea acasă, credemŭ că Românii nu i-au întinsŭ de mânecă. Dacă cârciumarulŭ n'a ținutŭ sémă că e balŭ românescŭ, nimenea nu strică decâtŭ totŭ Românii.

—0—

»Kol. Köz.« comunică, că la 14 Ianuariu n. s'a arestatŭ în Deva unŭ anarchistŭ din Germania, anume Kronig, de meseriă mĕsarŭ. S'au găsitŭ la elŭ mulțime de scrierĭ anarchiste.

—0—

Guvernulŭ românŭ a însărcinatŭ pe prefectulŭ județului Dorohoi, ca sĕ facă o cercetare la fața locului, în privința conflictului întêmplatŭ în diua de 29 Decemvre espiratŭ, pe hotarulŭ Bucovinei, la Bojanĭ, între soldațiii românĭ și cei austriacĭ.

—0—

Regele Italiei a trimisŭ regelui Spaniei pentru jertfele cutremurului 30,000 francĭ.

—0—

In Frassinere lângă Susa, în Italia, au fostŭ dĕrîmate 15 case de greutatea stolohanilorŭ (lavinelorŭ) de zăpadă, omorândŭ 11 persóne. In provincia Cuneo au fostŭ de asemenea mai multe persóne omorîte și rănite. Intre Mojola și Demonte au fostŭ înămețițĭ 3 lucrătorĭ. In Trassino s'au scosŭ dln zăpadă 30 de cadavre, 10 înămețițĭ au fostŭ scăpațĭ, ér alțĭ vr'o 40 nu e speranță sĕ fie mântuițĭ.

CORESPONDENȚA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Blașiu 23 Ianuariu 1885.

Onorate d-le Redactorŭ! A trecutŭ deja multișorŭ timpŭ în noeanulŭ nemărginitŭ alŭ vecĭniciei, de când vĕ comunicaiu starea multŭ tristă cu privire la învĕțămêntulŭ istoricŭ întru câtŭ privesce acele pasage, ce tractéză atâtŭ despre moșii și strămoșii noștri din acéstă patriă nefericită pentru poporulŭ nostru, câtŭ și despre acele evenimente, ce s'au petrecutŭ în România. Și întru adevĕrŭ, ce lucru póte fi mai demnŭ de plânsŭ de câtŭ tocmai necunóscerea stărei lucrurilorŭ și faptelorŭ strămoșescĭ, carĭ numai sciute fiindŭ, potŭ ațîța în inimile june iubirea națiunei și a poporului sĕu, dela carĭ se cere ca, după obosirea celorŭ mai bĕtrênĭ prin conflictele dilnice cu contrarii, sĕ ia ei asupră-șĭ rĕspunderea pentru binele, recâștigarea drepturilorŭ amĕsuratŭ dreptățîi și destinațiunea poporului.

Dar vai! Apparent rari nantes in gurgite vasto. In locŭ de-a luptá cu toții umĕrŭ la umĕrŭ pentru câștigarea mai grabnică a drepturilorŭ nóstre sacre, suntemŭ desbinațĭ. Unii pentru interesele lorŭ personale, pentru ca sĕ încapă în oficii, îșĭ vêndŭ pielea prigonitorilorŭ noștri și apoi ei purcedŭ în urmă mai crudŭ față cu poporulŭ, ei îi causéză rane mai adêncĭ, căcĭ sciu sĕ-lŭ lovéscă unde-lŭ dóre; alții se schimbă precum îșĭ schimbă lupulŭ pĕrulŭ, când suntŭ între Românĭ suntŭ Românĭ, când suntŭ între nădrăgoșĭ suntŭ Maghiarĭ, și érașĭ alții îșĭ consumă puterile pentru ușurarea sorții poporului luptândŭ, dar ei suntŭ puținĭ.

Și cum se póte, că atâtea capete slabe se lapĕdă de nația lorŭ? Ii orbescŭ arginții, oficiile și favorurile; nu-șĭ cunoscŭ limba maternă pe deplinŭ; nu cunoscŭ faptele străbune, căcĭ au fostŭ pe mână strĕină sĕ-i créscă, din isvóre strĕine s'au adăpatŭ cu cunoscința faptelorŭ strămoșescĭ! Dar ce dicŭ! Amŭ ajunsŭ acele dile triste și jalnice, sĕ vedemŭ chiar și în gimnasiu românescŭ desvĕlindu-se evenemintele și faptele Românilorŭ din Dacia lui Traianŭ — de când ne-a aședatŭ marele împĕratŭ până în timpulŭ de față, — în cincĭ-spre-dece minute. In... cincĭ-spre-dece minute? Póte că nicĭ în atâta timpŭ nu s'ar fi tractatŭ despre fasele acestorŭ douĕ țĕrĭ, décă nu s'ar fi arĕtatŭ în publicŭ acestŭ faptŭ -- miserabile auditu.

Și unde se întêmplă unŭ faptŭ atâtŭ de regretabilŭ? In Blașiu, odinióră focularulŭ sciinții și alŭ semțĕmêntelorŭ naționale, în Blașiu, pe a cărui pratŭ se proclamă eliberarea poporului românŭ din starea cea mai miserabilă pentru unŭ poporŭ, din torturósa jobăgiă! Ba încă și umbrele marilorŭ eroi din istoria némului nostru, carĭ și-au sacrificatŭ viața pentru patriă și națiune, se vorŭ îngrodi de nerecunoscința strănepoțilorŭ lorŭ, carĭ nu-i ținŭ nicĭ atâta demnĭ de a'i citá de modelŭ; ale cărorŭ fapte și vîrtuțĭ ar trebui sĕ ne servéscă dreptŭ esemplu pentru toțĭ timpii.

La corespondința mea precedentă ațĭ anotatŭ, respective i-ațĭ datŭ locŭ cu acea condițiune, ca locurile competente sĕ dea deslușire, dar pănă acuma au tăcutŭ respectivii; póte că li se va reînprospĕtá din nou în memoriă prin aceste șire și.... — Et haec meminisse juvabit!

Brutus.

ALEGEREA DE DEPUTATŬ DIETALU în cerculŭ electoralŭ Coșiocna.

Din Câmpiă, 20 Ianuariu 1885.

In 12 Ianuariu avurămŭ alegere de deputatŭ în Coșiocna. Uniculŭ candidatŭ era guvernamentalulŭ Zejk Károly, despre a căruia rĕușită și succesŭ credŭ că este informatŭ onoratulŭ publicŭ; eu voiescŭ numai a aminti în câteva trăsurĭ rafinăriile și mijlócele nedemne cu care corteșii guvernamentalĭ au isbitŭ în passivitatea Românilorŭ, făcêndŭ cu ea o adevĕrată speculă.

Temêndu-se de unŭ contra-candidatŭ, agenții gugernamentalĭ nu au întârdiatŭ a reclama ajutorulŭ poporului românescŭ prin totŭ felulŭ de fărădelegĭ. Nu și-au crutatŭ nicĭ onórea, nicĭ punga, nicĭ caracterulŭ și nicĭ ostenéla. Călăreții împintenațĭ și carete cu patru cai sburau crucișŭ și curmedișŭ peste hotarĕle Câmpiei, corumpêndŭ și seducêndŭ poporulŭ nevinovatŭ. Ba chiar și crăișorii ungurescĭ, carĭ mai 'nainte de asta cu câteva lunĭ s'au obținutŭ dela votisare, — luându'șĭ cămașa pe dosŭ — au începutŭ a amenința poporulŭ cu persecuțiune și, unde acésta nu era de ajunsŭ, îlŭ corumpea cu banĭ scumpĭ, numai și numai ca pe d. Zejk sĕ'lŭ pótă scóte învingĕtorŭ. Li-a și succesŭ dar étă cum:

După-ce tóte înșelăciunile, promisiunile și amenințările nu au folositŭ nimicŭ, corteșii guvernamentalĭ au aflatŭ de bine a se folosi de starea miseră a poporului românŭ urcândŭ prețulŭ unui votŭ dela unŭ florenŭ la dece. In modulŭ acesta li-a succesŭ a aduce la urnă și-o parte mai mică din poporulŭ românescŭ, însĕ după ce și-au datŭ votulŭ, corteșii guvernamentalĭ avură neomenia de a-șĭ retrage cuvêntulŭ datŭ solvindŭ celora ce au promisŭ câte dece florinĭ numai câte cincĭ séu celŭ multŭ câte șépte florinĭ. (Bine au făcutŭ, sĕ învețe minte Românulŭ, care 'șĭ vinde națiunea. — Red.)

Dér nicĭ cele 2500 litre silvorium ce s'au petrecutŭ în Coșiocna, nicĭ păraele de vinarsŭ ce curgeau pentru alegĕtorĭ și nicĭ suma cea colosală a banilorŭ nu ar fi fostŭ în stare a înșela poporulŭ românescŭ, décă unii preoțĭ nu ar fi produsŭ în poporŭ acea confusiune ce o producŭ lupii în mijloculŭ unei turme.

Acestĭ preoțĭ, carĭ pentru banĭ ducêndŭ poporulŭ la urnă și-au vêndutŭ națiunea și demnitatea crucei lorŭ, îi voiu amintí cu numele, pentru ca sĕ fiă învĕțŭ din generațiune în generațiune. Étă'i: Chiraiu preotulŭ gr. or. din Soporŭ, Ioanŭ Péterŭ preotulŭ admn. gr. cat. din Cistelecŭ, Teodorŭ Bogățianŭ preotulŭ gr. cat. din Petea, Alesandru Vamoșiu preotulŭ suspendatŭ din Cistelecŭ și preotulŭ gr. or. din Geaca.

Acestia sunt preoții aceia, carĭ pentru banĭ au dusŭ poporulŭ la alegere, și pe carĭ ar trebuí sĕ'i bată Dumnedeu când se vorŭ mai apropia de cruce.

Ne-au făcutŭ de rușine înaintea streinilorŭ, au compromisŭ clerulŭ, au înșelatŭ poporulŭ.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ între aceștia și pe nemeritatulŭ cantorŭ din Sâmbotelecŭ: Teodorŭ Graurŭ, care mortŭ de bétŭ striga și urlá prin Coșiocna fălindu-se înaintea străinilorŭ cu disprețulŭ ce l'a manifestatŭ față cu povața generosului și binemeritatului sĕu preotŭ d. Ioanŭ Germanŭ, pe care ne ascultându'lŭ a participatŭ la alegere, spre mai marea sa durere.

Sciu că acestia nu au la casele lorŭ nicĭ o gazetă românéscă, de aceea rugămŭ pe bine-semțitorii Românĭ din jurulŭ lorŭ sĕ-le spună, că ei nu mai sunt frațĭ ai noștri, sĕ se feréscă de noi, că noi încă ne ferimŭ de ei.

Unŭ Câmpenŭ.

Concertŭ în Cuvinŭ.

Diua de 30 Decemvre a. c. a fostŭ într'adevĕrŭ o di de sĕrbătóre pentru cuvinenĭ în genere și în specialŭ pentru țĕranĭ. »Corulŭ plugarilorŭ românĭ« de aicĭ sub conducerea bravului învĕțătorŭ N. Ștefŭ a datŭ unŭ concertŭ împreunatŭ cu petrecere de jocŭ. Acestŭ concertŭ e de mare însemnătate și pentru aceea, că a fostŭ celŭ dintêiu datŭ de »Corulŭ plugarilorŭ,« care este încă tênĕrŭ.

Séra la 8 óre s'a umplutŭ sala cea mare a scólei rom. din Cuvinŭ de unŭ publicŭ numerosŭ din locŭ și din provinciă încâtŭ numai încăpeau, domnĭ, dómne domnișóre, țĕranĭ și țĕrĕncuțe ofereau unŭ tablou pictorescŭ. Sala era frumosŭ decorată cu stégurĭ naționale, ramurĭ de bradŭ, tablourĭ și oglindĭ. Intre urările publicului se presentă „Corulŭ plugarilorŭ« de 50 membri purtândŭ toțĭ costumŭ țĕrănescŭ. Intre piesele cântate s'a distinsŭ „Irmosulŭ nașcerei«, Imnulŭ Domnului; dar mai alesŭ »Deșteptă-te Române« quartetŭ bărb. și »Hora Sinaia« corŭ micstŭ, aceste douĕ din urmă fură repețite la dorința publicului, carele rĕmase încântatŭ. Intre pause s'au ținutŭ 3 declamațiunĭ, dintre carĭ a escelatŭ: »Copila de Românŭ« de I. Vulcanŭ, declamată de d-șóra Catița Lucaciu învĕțătóre la scóla de fetițe din Cuvinŭ. Bine a declamatŭ și scolarulŭ N. Pripa poesia: »Și sĕ nu fiu supĕratŭ?« In generalŭ concertulŭ a succesŭ pe neașteptatŭ de bine. Onóre plugarilorŭ noștri, carĭ au doveditŭ, că Românulŭ e capace de totŭ ce e bunŭ, frumosŭ și folositorŭ! Mulțămirea a fostŭ generală. Țĕranii încă erau cuprinșĭ de bucuriă de cinstea ce li-au câștigatŭ coriștii lorŭ înaintea străinilorŭ, ba moșŭ Vasilică cu lacrămĭ în ochĭ și cu surîsŭ dulce pe buze dicea întru sine: »Alduesce Dómne pe cei ce ne învață și ne facŭ cinste!..... las' că de altă-óră vomŭ arĕtá noi că scimŭ și mai multŭ.« După concertŭ numai decâtŭ se începŭ petrecerea de jocŭ. Țĕranii, coriștii și țĕrĕncuțele jucau în scóla de fetițe cu o vioiciune ne mai pomenită. Intr'adevĕrŭ îțĭ era dragŭ sĕ te uițĭ la ei cu ce îndestulire și voiă bună 'șĭ petreceau. Așa petrecere n'au mai avutŭ ei încă!

Pentru inteligință, ce fù representată în numĕrŭ frumosŭ, s'a arangiatŭ sala din scóla pruncilorŭ pentru jocŭ. Numai decâtŭ se începù joculŭ și ținù cu o vioiciune generală ne mai pomenită până în dalbe dorĭ. O ghirlandă de florĭ grațióse, dómne și domnișóre, decora publiculŭ alesŭ.

Cu unŭ cuvêntŭ petrecerea din Cuvinŭ a succesŭ in tóte privințele fórte bine, aducêndŭ și unŭ venitŭ de 105 fl. menitŭ pentru fondulŭ „Corului plugarilorŭ“ și că acesta a succesŭ bine în tóte privințele meritulŭ în primulŭ locŭ este alŭ d-lui Teodosiu Moțŭ preotŭ, carele cu supraveghiare părintéscă s'a îngrigitŭ de tóte ca și presidele corului vocalŭ din Cuvinŭ, apoi tótă recunoșcința merită ostenelele d-lui N. Ștefŭ ca conducătorŭ alŭ corului și în fine onóre plugarilorŭ românĭ din Cuvinŭ, carĭ dau esemplu demnŭ de urmăritŭ.

Chrisolit.

Pentru contribuabilĭ.

Oficiulŭ de dare alŭ orașului face cunoscutŭ, ca acei contribuabilĭ, ale cărorŭ proprietățĭ suntŭ datóre, sĕ-șĭ procure cóla de însciințare dela numitulŭ oficiu și sĕ noteze în ea datoria, interesele ce plătescŭ pe anŭ creditorilorŭ, cuotele de amortisare a capitalului, precum și datoria ce era la începutŭ și sumele plătite prin amortisare séu în rate pănă acuma.

Cóla de însciințare se va îmâna — celŭ multŭ pănă la 31 Ianuariu 1885 — oficiului de dare alŭ orașului. Dela acésta dată nicĭ o reclamare nu se mai ia în considerațiune, sub nicĭ o împrejurare.

La îmânare, cóla va fi marcată cu datulŭ și sigilulŭ oficiului, ca dovadă că s'a înaintatŭ și s'a primitŭ cóla de încunosciințare la timpŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Pesta, 24 Ianuariu. — La îmormêntarea sculptorului Huszar a luatŭ parte unŭ imposantŭ numĕrŭ de scriitorĭ, artiștĭ, cercurile politice, tótă poporațiunea. Stradele, pe unde a trecutŭ procesiunea, erau de amêndoue părțile ocupate de multe mii de ómenĭ, din care causă în unele locurĭ comunicațiunea era întreruptă. Budapesta, Aradulŭ și Neusohl erau representate prin deputațiunĭ. La mormêntŭ ținură discursurĭ de despărțire directorulŭ Keleti și elevulŭ scólei de modelŭ Kovacs.

Roma, 24 Ianuariu. — Depretis a cerutŭ camerei votarea creditului de 150,000 francĭ pentru cei nenorocițĭ de căderea lavinelorŭ de zăpadă.

DIVERSE.

Femeile svediane. — In suplementulŭ numĕrului 2 dela 15 Ianuariu 1885 alŭ diarului „Bazar“ din Berlinŭ găsimŭ într'unŭ articulŭ despre „cultura femeilorŭ în Svedia« următórele șire: »Svedianele suntŭ fórte istețe și învață ușorŭ, ele se distingŭ prin o pĕtrundere deosebită, suntŭ fórte casnice și în Svedia nimicŭ nu se condamnă mai multŭ decâtŭ o femee neeconómă. Cea mai bine crescută Svediană, care vorbesce patru limbĭ, póte sĕ férbă singură, se pricepe sĕ'șĭ lucreze singură hainele și pălăriile, cântă la pianŭ și din voce și a cetitŭ multŭ. Ca în Svedia apoi nu suntŭ mai puținĭ slujbașĭ. Națiunea întrégă posede o dosă neobicĭnuită de spiritŭ luminatŭ și acestŭ fericitŭ darŭ o scutesce de primejdia de-a face prea multŭ într'o direcțiune séu într'alta. Svedianele suntŭ tóte silitóre și astfelŭ în timpulŭ hotărîtŭ pentru orice lucru fie de caracterŭ idealŭ orĭ materialŭ, totdéuna facŭ mai multŭ și decâtŭ e de lipsă.«

*

O otrăvitóre. — In Charlottenburg, aprópe de Berlinŭ, o fată, ce era în serviciulŭ unui secretarŭ dela calea ferată, făcù mai multe încercărĭ de a otrăvi pe fica stăpânului ei. Acésta făcea adeseorĭ imputărĭ servitórei despre neorênduielile ce venéu înainte și servitórea, care credea că fără domnișóra 'ar puté duce mai bine economia casei, rase fosforŭ de pe chibriturĭ (cătrănițe) si amestecà de repețite orĭ marĭ cantitățĭ din otrava produsă astfelŭ în mâncările și în bĕutura ficei secretarului. Rĕulŭ și bóla ce otrava o producea necontenitŭ nenorocitei jertfe deșteptà în fine bănuelĭ și cercetându-se mâncarea se dovedi că e otrăvită. Otrăvitórea fù arestată și mărturisì cu cea mai mare nepăsare, că ea ar fi continuatŭ aceste încercărĭ de otrăvire, până când și-ar fi ajunsŭ scopulŭ. Autoritatea bănuesce, că arestata a făcutŭ și mai nainte astfelŭ de încercărĭ de omorŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Ianuarie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ ungară 6%	—.—
Rentă de aurŭ 4%	97.45
Rentă de hârtiă 5%	93.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	121.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	106.50
Bonurĭ rurale ungare	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	117.90
Renta de hârtiă austriacă	83.10
Renta de arg. austr.	83.85
Renta de aurŭ austr.	106.40
Losurile din 1860	138 20
Acţiunile băncei austro-ungare	864.—
Act. băncei de creditŭ ung.	312.50
Act. băncei de creditŭ austr.	302.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.79
Napoleon-d'orĭ	9.76½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.35
Londra 10 Livres sterlinge	123.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 10 Ianuariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	93	—
» convert. (6%)	86	—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	95	—
» „ „ (5%)	81	—
» » urban (7%)	92	—
» » » (6%)	88	—
» » » (5%)	77⅞	—
Banca naţională a României	110C	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	270	—
« » » Naţională	197	—
Aurŭ	16½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 24 Ianuarie st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8 35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.77
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.78
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	126.—	»	128·5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Nr. 14216—1884. 3—3

Concursŭ.

Pentru ocuparea unui postŭ vacantŭ de practicantŭ magistratualŭ cu unŭ salarŭ de 400 fl. anualmente, — se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru acestŭ postŭ au sĕ documenteze, pe lângă aceea că au absolvatŭ cursulŭ de 4 anĭ de jură şi că posedŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ, — că nu au trecutŭ încă peste etatea de 40 de anĭ.

Respectivele petiţiunĭ astfelŭ instruate sunt a se aşterne celŭ multŭ până în 10 Februariu a. c. la 5 óre după prândŭ subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ în 17 Ianuariu 1885.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Ţeiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse·

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.